

Силабус курсу

Психологічна служба вищої школи

Рівень вищої освіти – третій (доктор філософії)

Освітньо-наукова програма спеціальності 053 Психологія

Дні занять: Пн. 15.55 – 17.15, Вт. 14.20 – 15.40

Консультації: Чт. 14.20 – 15.40

Рік навчання: I, Семестр: II

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППШ Шпак Марія Мирославівна, доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри психології розвитку та консультування

Контактна інформація shpakmariia@gmail.com, +380974457014

Опис дисципліни

Курс розкриває основні положення теорії і практики функціонування психологічної служби в системі освіти, ознайомлює з нормативно-правовими, етичними та організаційно-методичними аспектами діяльності практичного психолога в закладах вищої освіти. Здобувачі третього рівня вищої освіти набувають знань та умінь, необхідних для професійної діяльності практичних психологів у вищій школі. Вони вчаться критично аналізувати і оцінювати основні завдання, напрями і види роботи практичного психолога у вищій, оволодівають методикою роботи практичного психолога з студентами і викладачами. Також мають можливість проводити психологічне дослідження професійно-особистісного розвитку майбутніх фахівців з використанням комплексу психодіагностичних методик і на цій підставі розробляти психологічні рекомендації і поради для студентів та викладачів. Курс сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти професійно значущих якостей особистості.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Психологічна служба системи освіти України	Знати предмет, мету та завдання психологічної служби в системі освіти. Аналізувати принципи, функції та напрями діяльності психологічної служби. Охарактеризувати структуру, управління та зміст діяльності психологічної служби в закладах освіти. Здійснювати порівняльний аналіз особливостей розвитку і функціонування психологічної служби в Україні та за кордоном.	Питання Групові дискусії Презентації
2/2	2. Психологічна служба вищої школи	Визначати мету і завдання психологічної служби у закладах вищої освіти. Знати основні напрями роботи психологічної служби у вищій школі.	Питання Тести Кейси

		Охарактеризувати функції психологічної служби закладу вищої освіти. Обґрунтувати структуру психологічної служби у вищій школі.	
2/-	3. Професійна підготовка майбутніх фахівців-психологів у закладах вищої освіти	Розкрити зміст теоретичної та практичної підготовки майбутніх психологів у вищій школі. Знати основні напрями професійного становлення майбутніх психологів. Демонструвати формування професійної компетентності у закладах вищої освіти.	Питання Кейси Ділові ігри Метод «Мікрофон»
2/2	4. Психологічне забезпечення освітнього процесу в закладах вищої освіти	Знати Етичний кодекс психолога, основні права та обов'язки практичного психолога вищої школи. Вміти дотримуватись вимог до особистості та професійної діяльності практичного психолога. Характеризувати зміст та основні види діяльності практичного психолога у закладах вищої освіти, визначати форми та методи проведення психологічної просвіти; психологічної профілактики; психологічної діагностики; психологічної корекції; психологічного консультування.	Питання Тести Кейси Метод «Мозковий штурм»
2/2	5. Професійно-особистісне становлення студентів у закладах вищої освіти	Характеризувати психологічні особливості студентського віку. Знати основні психологічні новоутворення студентського віку. Визначати типи та основні риси студентів як суб'єктів навчально-професійної діяльності. Аналізувати процес професіоналізації студента як майбутнього фахівця. Визначати психологічну готовність студента до самостійної професійної діяльності. Обґрунтувати роль емоційного інтелекту та лідерських здібностей особистості у професійному становленні. Демонструвати уміння налагоджувати сприятливу міжособистісну взаємодію в студентській групі.	Питання Групові дискусії Кейси
2/2	6. Практичний психолог і студент: проблеми діалогу і взаємодії	Знати види адаптації першокурсників до навчання у виші (соціально-психологічна, дидактична, професійна), характеризувати їх психологічні особливості. Аналізувати психологічні проблеми студентів під час навчання у закладах вищої освіти: мотиваційні; проблеми раціонального порядку; проблеми, пов'язані з поведінковими проявами. Визначати види та форми надання психологічної допомоги	Питання Проведення психодіагностичних методик Кейси

		студентам у процесі навчання в закладах вищої освіти. Розробляти психологічні рекомендації та поради студентам з метою психологічного супроводу навчального процесу в ЗВО.	
2/2	7. Психологія педагогічної діяльності особистості викладача вищої школи та	Вміти визначати професійно значущі якості особистості викладача. Аналізувати психологію педагогічної взаємодії в системі «викладач-студент». Характеризувати педагогічні здібності та стилі педагогічного спілкування. Розкрити поняття про психологічну компетентність викладача як чинник гуманізації освітнього середовища. Обґрунтувати систему психологічного супроводу роботи викладача в інклюзивному середовищі зі студентами з особливими освітніми потребами.	Питання Кейси Групові дискусії
2/2	8. Практичний психолог і викладач: грані співробітництва і взаємодії	Здійснювати порівняльний аналіз концептуальних моделей взаємодії практичного психолога і педагога в контексті: а) психоаналітичного підходу; б) біхевіорального підходу; в) гуманістичного підходу; г) психогігієнічного підходу. Вміти визначати мету та завдання надання психологічної допомоги педагогам в контексті кожного з них. Обґрунтувати форми і методи просвітницької та консультативної роботи практичного психолога з викладачами закладів вищої освіти. Визначати причини та основні соціально-психологічні чинники прояву синдрому «емоційного вигорання» у науково-педагогічних працівників. Розробляти психологічні рекомендації і поради викладачам з метою психологічної профілактики синдрому «емоційного вигорання» та підвищення ефективності педагогічної діяльності.	Питання Проведення психодіагностичних методик Презентації
2/-	9. Психологічний кабінет у закладах вищої освіти	Знати основне призначення кабінету практичного психолога в закладах вищої освіти, вимоги до його оформлення та обладнання. Характеризувати навчально-методичне забезпечення психологічного кабінету. Обґрунтувати призначення кімнати психологічного розвантаження, її функції та завдання. Демонструвати уміння правильно організувати своє робоче місце відповідно до вимог.	Питання Презентації Кейси Есе

2/2	10. Організаційно-методичні аспекти роботи практичного психолога у закладах вищої освіти	Знати вимоги до розробки та оформлення річного плану роботи практичного психолога закладу вищої освіти. Демонструвати уміння планування роботи практичного психолога. Визначати тривалість робочого тижня та тижневий графік роботи практичного психолога в закладах вищої освіти. Характеризувати види та особливості ведення документації практичного психолога (нормативно-правова, навчально-методична, довідково-інформаційна, обліково-статистична, документація для службового використання). Обґрунтувати вимоги до її оформлення.	Кейси Тести Есе
-----	--	--	-----------------------

Літературні джерела

1. Положення про психологічну службу у системі освіти України / Наказ Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 31 липня 2018 року за № 885/32337.
2. Про затвердження Плану заходів Міністерства освіти і науки України щодо розвитку психологічної служби системи освіти України на період до 2020 року / Наказ Міністерства освіти і науки України від 8 серпня 2017 року № 1127.
3. Про пріоритетні напрями психологічної служби у системі освіти на 2019/2020 н. р. / Лист Міністерства освіти і науки України від 18 липня 2019 року № 1/9-462.
4. Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України / Лист Міністерства освіти і науки України від 24 липня 2019 року № 1/9-477.
5. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти. *Практична психологія та соціальна робота*. 2002. № 2. С. 58-60.
6. Етичний кодекс психолога. *Практична психологія та соціальна робота*. 1998. № 4. С. 2-4.
7. Вашук Ф., Козубовська І. Психологічна служба у вищих навчальних закладах США і України (порівняльний аналіз). *Порівняльна професійна педагогіка*. 2012. № 2. С. 14-22.
8. Гасюк М. Б., Гринів О. М. Модель психологічної служби вищого навчального закладу. *Психологічні перспективи*. 2012. Вип. 20. С. 30-36.
9. Кайріс О. Д. Сучасний стан і тенденції розвитку психологічної служби ВНЗ в Україні і за кордоном. *Інститут психології і соціальної педагогіки КМПУ імені Б.Д. Грінченка; Московський гуманітарний педагогічний інститут: зб. наук. пр. Вип. 2. Київ, М., 2010. URL : <http://www.psyh.kiev.ua>*
10. Панок В. Г., Острова В. Д. Психологічна служба вищого навчального закладу (організаційно-методичні аспекти). Київ : Освіта України, 2010. 230 с.
11. Панок В. Г. Психологічна служба. Кам'янець-Подільський : ТОВ Друкарня Рута, 2012. 488 с.
12. Радчук Г. К. Аксіопсихологія вищої школи : монографія. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2009. 414 с.

13. Фурман А., Надвинична Т. Психологічна служба університету: від моделі до технології. *Психологія і суспільство*. 2013. № 2. С. 80-104.
14. Чепелева Н. В., Повякель Н. І. Психологічна служба у вищих закладах освіти. *Практична психологія та соціальна робота*. 2001. № 6. С. 2-4.
15. Шпак М. М. Психологічна служба в закладах освіти : навч.-метод. посібник. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. 195 с.
16. Шпак М. М. Роль психологічної служби у професійному становленні студентів. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки*: зб. наук. пр. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. № 18 (42). С. 146-150.
17. Adilogullari I., Ulucan H., Senel E. Analysis of the relationship between the emotional intelligence and professional burnout levels of teachers. *Educational Research and Reviews*. 2014. Vol. 9 (1). P. 1–8.
18. Alavi M., Boujarian N., Ninggal M. T. The challenges of high school counselors in work place. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2012. Vol. 46. P. 4786-4792.
19. Watkins M. W., Crosby E. G., Pearson J. L. Role of the school psychologist. *School Psychology International*. 2001. Vol. 22(1). P. 64-73.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (теми 1-4) – обговорення кейсів, усне опитування, тестування, написання есе	20
Змістовий модуль 2 (теми 5-10) – обговорення кейсів, усне опитування, тестування, групова дискусія, виконання психодіагностичних методик	40
ІНДЗ (есе)	20
Підсумковий контроль (теми 1-10) – тестові завдання трьох рівнів складності	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90 – 100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре

D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом